

2024-04-30

Vårt diarienummer
KR 2023/0007

Gransknings PM

Grundläggande granskning

Socialnämnden

mars-april 2024

Postadress

Norrköpings kommun
Revisionskontoret
601 81 Norrköping

Besöksadress

Dalsgatan 14

Telefon

011-15 17 98

E-post

revisionskontoret@norrkoping.se

Internet

www.norrkoping.se/revision

Granskning av Socialnämnden

Vi vill inledningsvis lyfta fram i denna PM att den är skriven i form av en avvikelserapportering. Det pågår och görs ett kontinuerligt arbete i riktning mot att förbättra och utveckla nämndens arbete vilket inte synliggörs här. Arbetet sker i en kontext mot en alltmer omfattande lagstiftning och normering.

Denna granskning ingår som en del i revisorernas grundläggande granskning av socialnämnden. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ändamålsenlig och tillfredsställande?
- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin tillfredsställande?
- Har nämnden en tillräcklig intern kontroll?

Den metod som granskningen baseras på är systematiska dokumentstudier samt intervjuer. Denna PM är sakgranskad av de som intervjuats och kvalitetssäkrad vid revisionskontoret.

De bedömningsgrunder som har bildat underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar bygger på gällande lagstiftning och kommunfullmäktiges beslut.

I granskningen har följande revisionskriterier används:

- Lagstiftning (kommunallag, förvaltningslag m.fl).
- Fullmäktiges mål (Budget 2023), KS 2021/1089
- Reglemente för Norrköpings kommuns nämnder, KS 2022/0636
- Riktlinje för styrmodellen i Norrköpings kommun, KS 2022/1014
- Nämndens årliga arbete med uppdragsplan, KS 2020/1174
- Riktlinjen för intern styrning och kontroll, KS 2019/0608
- Attestreglemente, KS 2019/1492
- Riktlinje för ekonomistyrning, KS 2015/0144

Sammanfattning

Granskningsområde	Bedömning	Kommentar
Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ändamålsenlig och tillfredsställande?		Vår bedömning är att nämnden har en tillfredsställande ledning och styrning av verksamheten inom de områden vi granskat.
Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin tillfredsställande?		Vår bedömning är att nämnden har en tillfredsställande ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin inom de områden vi granskat.
Har nämndens en tillräcklig intern kontroll?		Vår bedömning är att nämnden har en i huvudsak tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.

Samlad bedömning

Nämndens verksamhet bedöms ha skett på ett ändamålsenligt sätt samt med en i huvudsak tillräcklig intern kontroll. Nämndens verksamhet bedöms ha skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att nämnden som helhet ökar sin delaktighet i riskanalysen.
- Att säkerställa att samtliga identifierade risker även de som inte tas upp i nämndens internkontrollplan omhändertas.

Bedömningskriterium Grön	Nämnden/styrelsen har en tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden vi granskat.
Bedömningskriterium Gul	Nämnden/styrelsen har en i huvudsak tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.
Bedömningskriterium Orange	Nämnden/styrelsen har en delvis tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.
Bedömningskriterium Röd	Nämnden/styrelsen har inte en tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden som vi granskat.

1. Granskningsiakttagelser: Basfrågor

	Bedömning	Iakttagelser
Har nämnden fastställt en uppdragsplan som följer styrmodellen?		Nämnden har en genomarbetad process som följer styrmodellen för framtagandet av sin uppdragsplan. Det finns en bred delaktighet av nämnd i arbetet med uppdragsplanen.
		Uppdragsplan och internbudget arbetas fram i en gemensam process vilket ger nämnden möjligheter för en sammanhållen styrning utifrån både ekonomiska- och verksamhetsperspektiv.
Har nämnden fastställt uppföljningsbara mål kopplade till kommunfullmäktiges mål?		<p>Nämnden har i sin uppdragsplan tre mål som kopplar till kommunfullmäktiges övergripande mål avseende trygghet och säkerhet. Nämnden bör genom sin verksamhet kunna bidra till fler av de övergripande målen.</p> <p>Då nämndens mål uttrycks i termer att något ska utvecklas eller att man ska bidra till något behöver de indikatorer/kriterier för måluppfyllelse som kopplar till respektive mål vara tydliga för att nå önskad effekt. De kriterier/indikatorer som finns under respektive mål är till vissa delar uppföljningsbara och tydliga och till andra delar mer otydliga i vad som uppnås då kriterierna är att utveckla, beskriva och synas. Nämnden rekommenderas att fortsätta utveckla sina kriterier/indikatorer för måluppfyllelse.</p>
Nämndens äskade budget och interndriftsbudgetens fördelning samspekar och tar hänsyn till uppdragsplanens fastställda mål och uppdrag?		Vår granskning visar på att det finns ett samspel i nämndens äskade budget och de mål nämnden satt upp för verksamheten. Fördelningen i interndriftsbudgetens speglar också detta.
Har nämnden antagit och följt upp en investeringsplan/budget?		<p>Nämnden är inte en investeringstung nämnd utan de investeringar som görs är främst kontorsinventarier och möbler till boenden.</p> <p>Nämnden har antagit och fastställt en investeringsplan/budget för 2023 med plan för åren 2024-2026. Nämnden har löpande under året följt upp sin investeringsplan.</p>

2. Granskningsiakttagelser: Uppföljning, styrning och kontroll

	Bedömning	Iakttagelser
Har nämnden följt upp uppdragsplanen och vidtas åtgärder?		Nämnden gör två uppföljningar av sin uppdragsplan. Rapporteringen nämnden erhåller är tydlig och det finns en analys av utfallet. Nämnden vidtar inte några aktiva beslut utifrån rapporteringen vid delårsuppföljningen när måluppfyllelsen inte nås.
Är nämndens uppföljning av ekonomin tillräcklig och ändamålsenlig?		Nämnden erhåller löpande uppföljning av sin ekonomi och prognos för året och nämnden är aktiv i sin ekonomistyrning och fattar löpande beslut. Utifrån kommunens fastställda rapporteringstillfälle och därav behov av tidigt lagt nämndsammanträden erhåller nämnden sin ekonomirapportering sent inför sina sammanträden vilket försvarar nämndens ekonomistyrningen. Nämnden behöver här agera och finna ett sätt att hantera detta.
Har internkontrollplanen för året följts upp och vidtas åtgärder?		Nämnden har följt upp sin internkontrollplan vid två tillfällen under 2023, per delår och helår. De rapporteringar nämnden erhåller beskriver och redovisar utfallet av genomförda kontroller, analys av utfallet, pågående åtgärder och en bedömning om eventuella ytterligare åtgärder. Nämnden skulle här kunna bli tydligare i sina beslut och inte bara godkänna rapporteringen.
Finns en aktuell förteckning över attestanter, tillämpas den och sker det en regelmässig kontroll av register och attestrutin?		Det finns en förteckning över attestanter och man följer gällande reglemente. Det saknas dock systematiska och dokumenterade kontroller över registren. Vi ser positivt på den planering som framkommer i granskningen att det ska införas systematiska kontroller.
Finns en fungerande kommunikation om styrning och kontroll mellan nämnden och verksamheten?		Det finns processer och rutiner framtagna och tillgängliga, de bedöms säkerställa en god kommunikation kring både ekonomi och verksamhetsfrågor. Det sker en löpande kommunikation och uppföljning både inom nämnd och verksamhet som bedöms bidra till styrning och kontroll.
Har nämnden fått årsprognos om måluppfyllse om verksamheten		Nämnden erhåller vid sin delårsuppföljning ett utfall och inte en prognos för helåret. Samtidigt framgår de åtgärder som verksamheten arbetar med för att öka måluppfyllelsen vid rapporteringen. Nämnden rekommenderas att i sin delårsuppföljning av sina mål bedöma helårsprognosen av måluppfyllelsen.
Säkerställer nämnden roller, ansvar och befogenheter i nämndens verksamheter?		Det finns en delegationsordning som löpande uppdateras och fastställs av nämnd. Det finns ett övergripande organisationsschema som även brutits ner på verksamhetsnivå där roller och ansvar framgår. Nämnden arbetar processorienterat som har dokumenterats och som tydliggör roller och ansvar.

3. Granskningsiakttagelser: Riskanalys och hantering av risker

	Bedömning	Iakttagelser
Har nämnden genomfört en riskanalys över oönskade situationer kopplade till verksamhetens mål, uppdrag, lagar, resurser/ekonomi, processer och rutiner?		<p>En riskanalys finns genomförd. Det finns en bred delaktighet i processen riskanalys av nämndens kontor tillsammans med nämndens internkontrollrepresentanter. Hänsyn tas till tidigare genomförd verksamhet och uppföljning av denna, gällande lagstiftning och sedan tidigare identifierade riskområden utifrån nämndens målsättning och uppdrag.</p> <p>Nämnden som helhet rekommenderas att vara mer delaktiga i riskanalysen då det kan ge ytterligare dimensioner.</p>
Har nämnden tagit ställning till hantering av risker i sin riskanalys?		<p>I nämndens riskanalys finns beskrivet vad respektive risk kan leda till och hur risken ska hanteras. Det finns åtgärder för riskhantering som är återkommande och där riskvärdet inte har förändrats. Av nämndens riskanalys framgår inte någon notering/motivering kring ökat, minskat eller oförändrat riskvärde och på vilket sätt de oförändrade åtgärderna bedöms bidra. Nämnden skulle med fördel kunna tydliggöra detta i sin riskanalys.</p> <p>Nämnden rekommenderas även att säkerställa att även de risker som inte är inkluderade i internkontrollplanen följs upp regelmässigt så att de har hanterats i den ordinarie verksamheten.</p>
Bedömer vi att nämndens internkontroll fångar upp nämndens väsentliga riskområden?		<p>Nämnden har till många delar en internkontroll. Verksamheten arbetar utifrån ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och har implementerat Loke-modellen ner på enhetsnivå.</p> <p>Det finns risker med ett högt riskvärde i nämndens riskanalys som inte finns upptagna i nämndens IK-plan, nämnden rekommenderas att överväga att inkludera även dessa.</p> <p>I nämndens riskanalys har hänsyn tagits till bl a socialtjänstlag och barnkonventionen. Nämnden rekommenderas att säkerställa att riskanalysen även omfattar annan lagstiftning inom exempelvis områdena offentlighet- och sekretess, redovisning, GDPR, mm.</p>

Bilaga 1 Definitioner

Enligt kommunallagen ska revisorerna bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Enligt god revisionsred innebär detta att:

- verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
- styrelsen och nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och beslut,
- verksamheten bedrivs med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.

Enligt kommunallagen ska revisorerna även bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Enligt god revisionsred innebär det att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner, som på en rimlig nivå säkerställer att:

- verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv,
- informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

I vår granskning bedöms ovanstående med hjälp av följande bedömningskriterier, som återfinns och uttolkas i Skyrevs¹ vägledning². Det är viktigt att i sammanhanget poängtera att bedömningen gäller utifrån det aktuella året och granskningen, den kan därför variera mellan åren.

Bedömningskriterier

När granskningen inte visar på några väsentliga brister upplyser sakkunnig om detta i rapporten. De kommentarer vi ger är av sådan karaktär att de ska ses som ett stöd i nämndens ordinarie förbättringsarbete och följande skrivning används:

- vår bedömning är att nämnden/styrelsen har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden vi granskat. När granskningen däremot visar på vissa förbättringsområden och avvikelser av den karaktären att det finns frågetecken av mindre allvarlig art är rekommendationerna till för kvalitetsförbättring. Följande skrivning används:

- Vår bedömning är att nämnden/styrelsen i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat. När granskningen visar på mer brister och avvikelser som behöver åtgärdas eftersom det påverkar nämndens styrning och intern kontroll negativt är rekommendationerna vägledande. Nämnden behöver därför uppmärksamma och korrigera dessa brister så att de inte förvärras eller kvarstår. Följande skrivning används:

- Vår bedömning är att nämnden/styrelsen delvis har en tillfredsställande ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat. När granskningen visar på allvarliga brister med en stor påverkan på nämndens förmåga att uppnå en god styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten behöver dessa korrigeras. Om bristen inte korrigeras utan kvarstår kan det få stora konsekvenser för nämndens arbete. Följande skrivning används:

- Vår bedömning är att nämnden/styrelsen inte har en tillfredsställande ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden som vi granskat. Nämnden/styrelsen behöver därför åtgärda och korrigera följande brister...

¹ Skyrev är yrkesförening för sakkunniga revisorer, de utarbetar normerande revisionsmetoder för sakkunniga. www.skyrev.se

² Vägledning nr 6, Vägledning grundläggande granskning 2022.